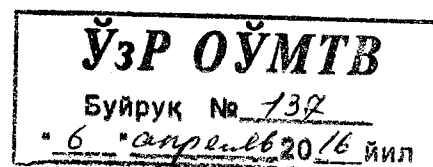

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши)
бакалавриат таълим йўналишларининг малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини Ривожлантириш маркази;
- Тошкент молия институти.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил «6» апрел даги 137 - сонли буйруги.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		бет
1.	5111000 - Касб таълими (5231200-Сугурта иши) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи.....	4
1.1.	Кўлланиш соҳаси	4
1.2.	<i>5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи...</i>	4
2.	5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши) бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар.....	6
2.1.	Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар.....	6
2.2.	<i>5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари</i>	7
3.	5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.....	8
3.1.	Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	9
3.2.	<i>5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми</i>	10

1. 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи

5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва мос малака(даража)си ҳамда фан дастурининг меъёрий муддати 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати ҳамда битирувчиларнинг малака(даража)си

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даража)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Бакалавриятнинг ўқув режа ва фан дастури	Бакалавр	4 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби **5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши)** таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур бакалаврият таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда малака талаб асосида ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабининг асосий фойдаланувчилари:

–мазкур таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

–таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

–ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув - услубий бошқарма бошлиги, деканлар ва кафедра мудирлари);

–битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

–олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

–олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

–таълим йўналиши(таркиби)нинг бакалаврият таълим йўналишларидан бирини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналиши – фан ва иқтисодий соҳадаги йўналиш бўлиб, у ўз ичига касб-ҳунар таълими муассасаларида мутахассисликка оид фанларни ўқитиш, суғурта компанияларида суғурта ишини ташкил этиш, кўрсатиладиган суғурта хизматлар сифатини яхшилаш, кадрлар

суғурта маркетинги тадқиқотларини ўтказиш, суғурта муносабатларини тартибга солиш, меҳнат ресурслари балансини тузиш, аҳолини ҳар хил бахтсиз ҳодисалардан суғурта қилиш тизимини такомиллаштириш билан боглиқ комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалаврлар таълим йўналишлари бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- Олий ва Ўрта махсус таълим вазирлиги;
- умумий ўрта таълим муассасалари;
- ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасалари;
- суғурта компаниялари;
- суғурта фаолияти ва ушбу фаолиятни ташкил этиш муассасалари;
- суғурта фаолияти билан боглиқ ташкилотлар;
- суғуртанинг замонавий технологиялари;
- медицина суғуртасини ташкил этиш муассасалари;
- транспорт воситалари суғуртасининг ўзига хос хусусиятлари;
- қишлоқ хўжалик суғуртасини ташкил этиш;
- тадбиркорлик фаолияти қалтисликларини суғурталаш технологиялари;
- молиявий мажбуриятларни суғурталаш технологиялари;
- ноанъанавий суғурта турларини амалга оширишнинг ўзига хос хусусиятлари;
- хорижий давлатларда суғурталашнинг замонавий технологиялари.

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қуйидагиларни камраб олади:

- ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари талабалари учун иктисодий фанлардан ўқув-услугий мажмуаларни ва ўқув қўлланмаларни тайёрлаш;
- ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида мутахассисликка оид иктисодий фанларни ўқитиш;
- педагогик ва психологик билим ва кўникмаларни шакллантириш ва ўқув жараёнида татбиқ этиш;
- кичик мутахассисларни тайёрлаш жараёнларини таҳлил қилиш, оптималлаштириш, замонавий педагогик ва инновацион технологиялар ҳамда интерактив методларни қўллаш;
- суғурталаш қоидалари ва дастурларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни қўллаш юзасидан қарорларни қабул қилиш;
- суғурта операцияларини синтезлаш ва оптималлаштириш, суғурта тарифларининг илмий асосланишини таъминлаш;
- суғурталовчининг инвестицион сиёсатини амалга оширилиш жараёнларини ташкил этиш;
- суғурта захираларини шакллантириш бўйича ҳисоботлар тузиш;
- суғурта махсулотларини сотиш жараёнларини бошқариш ва воситачиларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш;
- суғурта даъволарини кўриб чиқиш ва бартараф этиш ишларини мувофиқлаштириш ҳамда назорат қилиш;
- суғурта фаолияти юзасидан бизнес-режани ишлаб чиқиш;
- суғурта объектини таҳлил қилиш ва унга таъсир этувчи омилларни баҳолаш;
- суғурта ишининг конунчилик асосларини такомиллаштириш;

- суғурта ташкилоти фаолиятини бюджетлаштириш, суғурта портфели шаклланишини ташкил этиш ва назорат қилиш;

- суғурта фаолиятида маркетингни самарали қўллаш орқали, суғурталовчининг рақобатдошлигини таъминлаш.

- таълимнинг электрон воситаларидан фойдаланиш.

1.2.3. Таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- *Педагогик (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимида);*

- *Молиявий-иқтисодий;*

- *Ҳисоб, таҳлил ва назорат;*

- *Ташкилий-бошқарув;*

- *Илмий-тадқиқотни ўз ичига олади.*

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий мослашув имкониятлари

Таълим йўналиши бўйича бакалавр ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасаларида махсус фанларни ўқитиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5111000 - “Касб таълими (5231200-Суғурта иши)” таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин:

5A231201 – Суғурта иши;

5A110001 – Касб таълими (мутахассисликлар бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича икки йилдан кам бўлмаган муддатда ўқишни давом эттириши мумкин.

Шунингдек, ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчилик асосида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин.

2. 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши; гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши;

- Ватан тарихини билиши, маънавий миллий ва умуминсоний кадриятлар масалалари юзасидан ўз фикрини баён қила олиши ва илмий асослай билиши, миллий истиқлол ғоясига асосланган фаол ҳаётий нуқтаи назарга эга бўлиши;

- табиат ва жамиятда кечаётган жараён ва ходисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;

- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;

- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;

- тегишли бакалавриат йўналиши бўйича рақоботбардош умумқасбий тайёргарликка эга бўлиши;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;

- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тасаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш уқув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Бакалавр:

- таълим йўналишлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;

- тегишли бакалавриат йўналишлари доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;

- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида кўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Педагогик фаолиятда (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида):

- ўрта махсус, касб-хунар таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича иқтисодий фанлардан замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб назарий ҳамда амалий машғулотларни ўтказиш;

- ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;

- ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни тадбиқ этиш;

- сугурта бозорида маркетинг тадқиқотларини ўтказишда замонавий методларни қўллаш;

- ўрта махсус, касб-хунар таълими соҳалари фаолиятини таҳлил қилиши;

- мустақил таълим ва ижодий тадқиқот натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа жабҳаларда ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш *қобилиятларига эга бўлиши лозим.*

Молиявий-иқтисодий фаолиятда:

- суғурта ташкилотлари молиясини бошқариш бўйича Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни билиши ва улардан ўз фаолиятида фойдалана олиш;

- бизнес-режаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

- суғурта бозорида маркетинг тадқиқотларини ўтказиш;

- суғурта ташкилотлари фаолиятининг самарадорлигини баҳолашда молиявий кўрсаткичларни ҳисоблаш усулларини қўллаш;

- суғурта ташкилотларининг молиявий барқарорлигини ошириш ва уни ривожлантириш йўлларини ишлаб чиқиш *қобилиятларига эга бўлиши лозим.*

Ҳисоб, таҳлил ва назорат фаолиятида:

- суғурта соҳасидаги маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш усулларини билиш;

- иқтисодий маълумотларни таҳлил қилиш ва умумлаштириш;

- суғурта ташкилотлари фаолиятини халқаро амалиёт мезонлари, меъёрлари ва талаблари асосида таҳлил қилиш;

- суғурта бозори кўрсаткичилари динамикаси ва ўзгариш тенденцияларини таҳлил қилиш;

- суғурта ташкилотларининг молиявий ва статистик ҳисоботларини тузиш ҳамда таҳлил қилиш;

–суғурта хизматларини кўрсатишда ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари ва техник воситалардан фойдаланиш *қобилиятларига эга бўлиши лозим.*

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

–суғурта хизматини кўрсатиш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

– ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;

–суғурта иши ечимларини амалиётга татбиқ этиш;

–суғурта хизматини кўрсатиш жараёнида маркетинг фаолиятини бошқариш;

–бошқарув қарорини қабул қилиш;

–ишни ташкил қилиш ва уни бошқариш;

–суғурта фаолиятини амалга ошириш бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва натижаларини баҳолаш;

–суғурта хизматини кўрсатиш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнгин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторингини юритиш *қобилиятларига эга бўлиши лозим.*

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

–илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда таълим йўналишларидаги фанлар ва уларни ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот олиб бориш;

–интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;

–таълим йўналишларидаги фанларга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет эл илмий-тадқиқот ютуқлари билан танишиш;

–илмий-тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;

–маълумотларни жамлаш, қайта тайёрлаш, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилиш;

–тадқиқот натижалари ва ишланмаларини татбиқ этиш;

–илмий муаммолар ечими натижаларини амалиётга жорий этиш *қобилиятларига эга бўлиши керак.*

3. 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инobatга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг қуйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий;

математик ва табиий-илмий;

умумқасбий;

ихтисослик;

қўшимча.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўқув режалар мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши шарт.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўқув фанларига оид бир қанча масалалар ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар Гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар блоки:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалавриат таълим йўналишлари ўқув режаларидаги гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар блокига қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

Математик ва табиий-илмий фанлар блоки:

–умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узвийлик ҳамда узлуксизликни инobatга олган ҳолда билишнинг математик усуллари, мураккаб иқтисодий тизимлар ва жараёнларни моделлаштириш тамойиллари, информатика ҳамда ахборот тўплаш, уларни қайта ишлаш ва узатиш усулларининг жамиятдаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

–табиий фанларнинг ўзаро фундаментал бирлиги; замонавий табиий ходисаларни тадқиқ этиш концепцияси; табиатдан оқилона фойдаланиш ва инсон фаолиятининг экологик тамойиллари; табиатга путур етказмайдиган технологиялар яратиш истиқболлари ҳақидаги илмий тасаввурларни шакллантириши;

–таълим йўналиши учун зарур бўлган фундаментал фанларни чуқур ўрганишнинг илмий ва назарий асосларини таъминлаши;

–коинотнинг табиий объект эканлиги ва унинг эволюцияси ҳақидаги илмий тасаввурларни шакллантириш лозим.

Умумкасбий фанлар блоки:

–математик ва табиий-илмий фанлар билан махсус фанлар ўртасида илмий ва назарий боғлиқликни таъминлаши;

–таълим йўналиши ихтисослик фанларни ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва укувларни шакллантириши;

–таълим йўналишига мувофиқ касб фаолияти соҳаларида эришилган асосий ютуқлар, муаммолар ва уларнинг ривожланиш истиқболлари ҳақида тасаввур ҳосил қилиши;

–иқтисодий ғояларнинг асосий оқимлари эволюциясининг хусусиятлари ва тенденциялари, миллий иқтисодиёт ва унинг макроиқтисодий ўлчамлари, иқтисодий салоҳиятдан самарали фойдаланиш муаммолари юзасидан назарий хулосалар чиқариши;

–статистика амалиётида қўлланиладиган иқтисодий кўрсаткичлардан фойдаланиши;

–меҳнатни ташкил этиши, меҳнат бозорини ривожлантириши ва тартибга солиши ҳамда аҳоли бандлигини таъминлаши;

–жаҳон хўжалиги ва халқаро иқтисодий муносабатлар соҳасида маълумотлар йиғишни ташкиллаштириш ва уларнинг сифатини баҳолашни билиши;

–режалаштириш, ташкил этиш, мотивациялаш ва мувофиқлаштириш, бозор ҳолати ҳақида ахборот тўплаш ва қайта ишлаш, пул, кредит, қимматли қоғозлар, молия бозорлари фаолияти кўрсаткичларини таҳлил қилиш кўникмаларига эга бўлиши;

–хўжалик юритувчи субъектларнинг маблағлари, уларнинг ташкил топиш манбалари ва уларнинг иқтисодий салоҳиятини баҳолаши;

–бюджет-солиқ сиёсатининг таркиби, унинг ишлаб чиқилиши, амалга оширилиши ва асосий йўналишлари, инвестицияларни жалб қилиш ва баҳолашнинг стратегик ва тактик усуллари ҳақида тасаввурга эга бўлиши;

–аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш тизимидаги институтлар фаолияти ва уни ташкиллаштириши;

–иш жойини режалаштириш, лойиҳалаштириш ва ташкил этишга қўйиладиган асосий талабларни билиши;

Ихтисослик фанлар блоки:

–тегишли бакалавриат таълим йўналиши бўйича махсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва уқувларини шакллантириши;

–суғурта ташкилотлари капиталига киритилган ва улар томонидан қилинган инвестициялар самарасини баҳолаш ҳамда тартибга солиш;

–суғурта бозори конъюктурасига мос равишда суғурта ташкилотларининг ишлаш механизмини аниқлаши, меҳнатга ҳақ тўлаш учун ажратилган маблағлардан фойдаланиш самарадорлигини ҳисоблаши, иш вақти фондиди тузиш ва ундан фойдаланишни иқтисодий таҳлил қилиши;

–таълим йўналиши негизидаги муайян магистратура мутахассислиги бўйича келгусида таълимни давом эттиришга онгли муносабатда бўлишига кўмаклашиши лозим.

Кўшимча фанлар блоки

–таълим йўналиши талабаларнинг умумкасбий ва ихтисослик фанлари бўйича кўшимча равишда чуқур билим олишга бўлган эҳтиёжини қондириши;

–суғурта бозорида рақобатбардошликни таъминлаши ҳамда таълим хизматлари соҳалари ривожини жадаллаштириши;

–таълим сифатига қўйилаётган талаблар ва суғурта бозори конъюктураси тез ўзгараётган шароитда бакалавриат таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фан дастурларининг сафарбарлиги ва мослашувчан бўлишини таъминланиши;

–касбий фаолият стратегияси ва тактикасини тўғри танлай олиш, касбий нуқтаи назарнинг барқарорлигини таъминлаши лозим.

Танлов фанлари:

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда танлов фанларининг таркиби ва уларнинг мазмунига қўйилган талаблар ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

3.2. 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 36 соатгача қилиб белгиланиши мумкин.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми куйидагича тақсимланади:

назарий таълим -	63 - 70%;
аттестация -	8 - 10 %;
таътил -	12 - 16 %;
малака амалиёти -	6 - 12 %;
битирув малакавий иши -	2 - 3%.

Назарий таълим ҳажми “Ижтимоий соҳа, иқтисод ва ҳуқук” билим соҳасига мувофиқ фанлар блоклари бўйича куйидагича тақсимланади:

гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар	15 - 20 %;
математик ва табиий-илмий фанлар	10 - 15 %;
умумкасбий фанлар	50 - 55 %;
ихтисослик фанлар	10 - 15 %;
кўшимча фанлар	5 - 7 %.

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 6 - 10 ҳафта қилиб белгиланади.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият жабҳаси, бакалавриятнинг асосий ўқув режа ва фан дастури (бакалаврият дастури), профиль, ўқув цикли, педагогика, педагогиканинг илмий-тадқиқот усуллари, касб таълими педагогикаси, касбий таълим дидактикаси, педагогик технологиялар, психология, касбий психология, жамият ва шахс, шахснинг индивидуал хусусиятлари, характер, темперамент, педагогик фаолият психологияси, педагогик психология, тадбиркорлик ва бизнес психологияси, замонавий таълим бериш қонуниятлари, таълим методлари, таълим шакллари, таълим воситалари, педагогик назорат, сугурта, суғурталовчи, суғурталанувчи, суғурта агенти, риск, суғурта объекти, суғурта андеррайтери, суғурта сюрвейери, суғурта мукофоти, суғурта суммаси, суғурта шартномаси, суғурта полиси, суғурта портфели, суғурта тарифи, ихтиёрий суғурта, мажбурий суғурта, шахсий суғурта, мулк суғуртаси, жавобгарликни суғуртаси, суғурта захираси, қайта суғурта.

**Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим
муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари**

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги

Олий ва ўрта махсус касб-хунар таълимини

Қилоғ таътириш маркази

Директор Б.Х.Раҳимов

2016 йил « 06 » феврал

М.Ў.

Тошкент молия институти

Ректор Б.А.Бегалов

2016 йил « 10 » феврал

М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Тошкент давлат педагогика университети

Ректор Ш.С.Шарипов

2016 йил « 26 » феврал

Тошкент давлат иқтисодиёт университети

Ректор М.Р.Болтабоев

2016 йил « 26 » феврал

**Ўзбекистон Республикаси Олий ва
ўрта махсус таълим вазирлиги,
Ўрта махсус касб-хунар таълими маркази**

Директор ўринбосари З.Худойбердиев

2016 йил « 26 » феврал

М.Ў.

**Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ўрта махсус касб-хунар таълими
Марказининг Тошкент молия институтида тайёрланаётган 5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши)
бакалавриат таълим йўналишига қўйилган талаблари(касбий компетентлик талаблари)**

т/р	Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ўрта махсус касб-хунар таълими Марказининг касб-хунар коллежлари учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши*		Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ўрта махсус касб-хунар таълими Марказининг 5111000 – Касб таълими (5231200-Сугурта иши) бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1	5111000	Касб таълими (5231200-Сугурта иши)	Битирувчи кўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак: –Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида» ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида»ги қонунларини, таълимга оид бошқа қонун ҳужжатларини; –ўрта махсус, касб-хунар таълим тизимининг меъёрий–ҳуқуқий ва ўқув–режалаштириш ҳужжатларини; –дарс берадиган фанининг мазмуни ва моҳиятини; –фанлар бўйича ўқув машғулотларини ташкил этиш ва олиб бориш методикасини; –замонавий ва самарали назорат методлари, ўқувчиларнинг билим, кўникма ва малакаларини баҳолаш мезонларини, ўқувчиларнинг ўзлаштириши ва фаоллигини баҳоловчи рейтинг тизимини; –педагогик ва касбий мулоқот назарияси ва амалиётини, ёшлар психологияси ва физиологиясини; –ўқув жараёнида фойдаланадиган (ўқитиш) воситаларини ва замонавий педагогик технологияларни амалда қўллашни;

		–маънавий-маърифий ишларнинг долзарб вазифаларини, ёшлар билан тарбиявий ишлар олиб бориш усулларини, мулоқот суҳбатлар ва муомала маданияти масалаларини;–меҳнат муҳофазаси ҳамда техника хавфсизлиги ва гигиена талаблари, ўқув кабинетлари, аудиториялар ва бошқа хоналарни жиҳозлашга қўйиладиган талабларни;–хорижий тиллардан бирининг камида бошланғич босқичини;–бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш;–ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида инновацион таълим ва бошқарув технологияларини жорий этиш қобилиятига эга бўлиши керак;–суғурта бозорида маркетинг тадқиқотларини ўтказишда замонавий методларни қўллаш;–суғурта бозорида маркетинг тадқиқотларини ўтказиш;–суғурта ташкилотларининг молиявий барқарорлигини ошириш ва уни ривожлантириш йўлларини ишлаб чиқиш;–ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида тегишли фанлар бўйича назарий ва амалий машғулотларни, ўқув ва ишлаб чиқариш амалиётларини ўтказиш;–ўқув машғулотлари давомида ўқитишнинг ноанъанавий методларидан фойдаланишни ҳамда замонавий ахборот-коммуникация ва педагогик технологияларни қўллаш олиш;–ўқув машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-режалаштириш ҳужжатларини ишлаб чиқиш;–ўқув машғулотларини ўтказишда ўқитиш воситаларидан фойдалана олиши;–ўқувчилар ўртасида маънавий-маърифий ва тарбиявий ишларни олиб бориш;–ўқув материалларини танлаш ва тизимлаштириш;

		–ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасалари битирувчиларининг битирув малакавий ишлариға раҳбарлик қилиш; –касбий таълим сифатини ошириш юзасидан таклифлар киритиш; –ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланишни; –суғурта ташкилотлари молиясини бошқариш бўйича Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни билиши ва улардан ўз фаолиятида фойдалана олиш; –суғурта ташкилотлари фаолиятининг самарадорлигини баҳолашда молиявий кўрсаткичларни ҳисоблаш усулларини қўллаш; –суғурта соҳасидаги маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш усулларини билиш; –суғурта ташкилотлари фаолиятини халқаро амалиёт мезонлари, меъёрлари ва талаблари асосида таҳлил қилиш; –суғурта бозори кўрсаткичлари динамикаси ва ўзғариш тенденцияларини таҳлил қилиш; –суғурта ташкилотларининг молиявий ва статистик ҳисоботларини тузиш; –суғурта хизматларини кўрсатишда ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари ва техник воситалардан фойдаланиш ва бошқалар.

“Касбий таълим” кафедраси мудири
Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус
таълим вазирлиги ўрта махсус касб-ҳунар
таълими Маркази директор ўринбосари

Тошкент шаҳар иқтисодиёт коллежи

Тошкент банк коллежи

А.А.Омонов А.А.Омонов

З.Я.Худайбердиев З.Я.Худайбердиев

О.Т.Ярашев

А.Н.Махмудов

Тошкент молия институтининг 5111000-Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқарувчилар ҳамда кадрлар истеъмолчилари ўртасида

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“26” феврал 2016 йил

Биз қуйида имзо чекувчилар – Тошкент молия институти проректори О.Ортиқов ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ўрта махсус касб-хунар таълими Маркази директор ўринбосари З.Я.Худайбердиев 5111000-Касб таълими (5231200-Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича тайёрланган малака талаби мазмуни билан танишиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик:

1. 5111000-Касб таълими (5231200-Суғурта иши)

Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил 11 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг 2016 йил 5 февралдаги 07/1-73-сонли топшириги ижроси тўғрисида”ги 66-сон буйруғига асосан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази ҳамда Тошкент молия институтида ташкил қилинган ишчи-гуруҳлар томонидан 5111000-Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналиши малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилган.

5111000-Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар инобатга олинган.

Малака талабларнинг қайта ишлаб чиқилишида: фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, семинар машғулотларига ажратилган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари тўғри шакллантирилган.

Ишлаб чиқилган малака талаблар ва ўқув режаларни ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

Ўзбекистон Республикаси Олий
ва ўрта махсус таълим
вазирлиги ўрта махсус касб-
хунар таълими Маркази
директор ўринбосари

З.Я.Худайбердиев

ТМИ ўқув ишлари проректори

О.Ортиқов

Тошкент молия институтининг 5111000-Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши бўйича ўқув режани ишлаб чиқувчилар ва кадрлар истеъмолчилари ўртасида

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент шаҳри

“16” феврал 2016 й.

Биз, қуйида имзо чекувчилар – Ўзбекистон Республикаси Ўрта махсус касб-хунар таълими Маркази директор ўринбосари З.Я.Худойбердиев ва Тошкент молия институти ўқув ишлари бўйича проректори О.А.Ортиқов, мазкур келишув далолатномасини қуйидагилар ҳақида туздик:

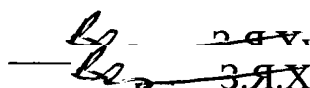
1. 5111000-Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил 11 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг 2016 йил 5 февралдаги 07/1-73-сонли топшириги ижроси тўғрисида”ги 66-сон буйруғига асосан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази ҳамда Тошкент молия институти томонидан ишлаб чиқилган.

2. Юқорида номи қайд этилган ўқув режасини ишлаб чиқишда турдош олий таълим муассасалари – Тошкент давлат иқтисодиёт университети, Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти, Тошкент иқтисодиёт ва бизнес коллежи, Тошкент банк коллежи, Тошкент молия ва иқтисодиёт коллежи профессор-ўқитувчилари, Ўзбекистон Республикаси Ўрта махсус касб-хунар таълими Маркази мутахассислари ўз фикр-мулоҳазалари билан иштирок этганлар.

3. 5111000-Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси кадрлар истеъмолчиси – Ўзбекистон Республикаси Ўрта махсус касб-хунар таълими Маркази мутахассислари томонидан мазмунан ўрганилди ҳамда уларни маромига етказиш мақсадида тегишли таклифлар билдирилди. Бу таклифлар ўқув режасини мукамаллаштиришда инobatга олинди.

4. Юқоридагилардан келиб чиққан ҳолда мазкур ўқув режасини ўқув жараёнларига тадбиқ этиш мумкин, деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Ўрта
махсус касб-хунар таълими
Маркази директор ўринбосари

 З.Я.Худойбердиев

Тошкент молия институти
ўқув ишлари бўйича
проректори

 О.А.Ортиқов

**Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги
Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази,
Тошкент молия институти ва турдош олий таълим муассасалари билан
хамкорликда ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура
мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларига берилган**

ТАҚРИЗ

Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил 11 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг 2016 йил 5 февралдаги 07/1-73-сонли топшириғи ижроси тўғрисида”ги 66-сон буйруғига асосан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази Тошкент молия институти ҳамда турдош олий таълим муассасалари билан биргаликда ташкил қилинган ишчи-гуруҳлар томонидан ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилди. Малака талабларини ишлаб чиқишда давлат таълим стандартини ишлаб чиқиш асослари, қўлланиш соҳаси, атамалар, таърифлар, қисқартмалар, йўналишнинг тавсифи, йўналишнинг касбий фаолиятлари тавсифи, бакалавр ва магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган талаблар, бакалаврият таълим дастурларининг мазмуни ва компонентлари, бакалавр ва магистрларнинг таълим дастурларини ўзлаштириш бўйича амалга ошириладиган шароитларга белгиланган талаблар, таълим дастурларининг татбиқ этилиши, ўқув жараёнини педагогик кадрлар билан таъминлаш бўйича талаблар, таълим жараёнини ўқув-методик ва ахборот ресурслари билан таъминлаш талаблари, ўқув жараёнининг моддий-техника базаси бўйича талаблар, кадр тайёрлаш сифати ва олий таълим муассасалари фаолиятини баҳолаш, эслатма, иловалар, библиографик маълумотлар, ишлаб чиқувчилар, асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари билан келишилганлигини тасдиқловчи муҳр ва имзолар ўз ифодасини топган.

Мамлакат ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этилишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат таълим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштириш ҳамда уларнинг узвийлигини таъминлашга асосий эътибор қаратилмоқда. Тошкент молия институти ва турдош олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган барча таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари меъёр талабларига жавоб беради. Ушбу малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқишда Япониянинг Кеио Университети профессори Н.Усуда, Англиянинг Бас Университети профессори Иан Кроуфорд, Лондон Ллойд синдикати профессори Ж.Гришин ва Япониянинг Васеда Университети профессори Т.Китамура ва бошқа чел эл мутахассисларининг таклифи ва ижобий хулосаси олинди. Улар олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда иқтисодиётда олиб борилаётган ислохотлардан келиб чиқиб, олий таълим

муассаларида замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўникмаларни тайёрладиган кадрларга етказишга мўлжалланган.

Юқоридагиларни инобатга олиб, қуйидаги олий таълим йўналишлари (мутахассисликлари)нинг Классификаторига мос равишда таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари ТДИУ хузуридаги “Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантиришнинг илмий асослари ва муаммолари” илмий-тадқиқот Марказида кўриб чиқилди:

Т/р	Йўналиш ва мутахассислик номи		Бакалаврият	Магистратура
			таълим йўналиши	мутахассисликлари
			5-босқич	5А-босқич
1.	Таълим йўналиши:	Касб таълими (5230600 - Молия)	5111000	
2.		Касб таълими (5230700 – Банк иши)	5111000	
3.		Касб таълими (5230900 – Бухгалтерия ҳисоби ва аудит)	5111000	
4.		Касб таълими (5231200 - Сугурта иши)	5111000	
5.	Мутахассислик:	Иқтисодиёт (ижтимоий соҳа бўйича)		5А230102
6.	Таълим йўналиши:	Менежмент (хизматлар соҳаси)	5230200	
7.	Мутахассислик:	Менежмент (хизматлар соҳаси)		5А230201
8.	Таълим йўналиши:	Молия	5230600	
9.	Мутахассислик:	Давлат молиясини бошқариш		5А230601
10.		Корпоратив молия ва қимматли қоғозлар бозори (соҳалар бўйича)		5А230602
11.		Инвестицияларни бошқариш (тармоқ ва соҳалар бўйича)		5А230603
12.		Халқаро молия		5А230604
13.	Таълим йўналиши:	Банк иши	5230700	
14.	Мутахассислик:	Банк иши (фаолият турлари бўйича)		5А230701
15.	Мутахассислик:	Банк ҳисоби ва аудит		5А230702
16.	Таълим йўналиши:	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (тармоқлар бўйича)	5230900	
17.	Таълим йўналиши:	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (темир йўл транспорти)	5230900	
18.	Мутахассислик:	Бухгалтерия ҳисоби (тармоқлар ва соҳалар бўйича)		5А230901
19.		Бухгалтерия ҳисоби (темир йўл транспорти)		5А230901
20.		Аудит (тармоқлар ва соҳалар бўйича)		5А230902
21.		Бюджет ҳисоби ва назорати		5А230903
22.	Таълим йўналиши:	Сугурта иши	5231200	
23.	Мутахассислик:	Сугурта иши		5А231201
24.	Таълим йўналиши:	Пенсия иши	5231300	
25.	Мутахассислик:	Пенсия иши		5А231301
26.	Таълим йўналиши:	Баҳолаш иши	5231500	
27.	Мутахассислик:	Баҳолаш иши ва риелторлик (объектлар бўйича)		5А231501
28.	Таълим йўналиши:	Давлат бюджетининг ғазна ижроси	5232000	
	Жами: 28 та (Бак.: 13 та, Маг.: 14 та)			

Умуман олганда, таянч олий таълим муассасаси сифатида Тошкент молия институту томонидан ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларига ўрнатилган тартибда тасдиқланиши ва амалиётга татбиқ этилишини мумкин, деб ҳисоблаймиз.

ТДИУ хузуридаги “Ўзбекистон
иқтисодиётини ривожлантиришнинг
илмий асослари ва муаммолари” илмий-
тадқиқот Маркази директори

Ш.Р.Ражаббаев

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKACSI OЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ХУНАР
ТАЪЛИМИ ЎҚУВ-УСЛУБИЙ БИРЛАШМАЛАР ФАОЛИЯТИНИ
МУВОФИҚЛАШТИРУВЧИ КЕНГАШИНИНГ “ИҚТИСОД” ЎҚУВ-УСЛУБИЙ
БИРЛАШМАСИНИНГ ЙИГИЛИШИ БАЁННОМАСИДАИ
КЎЧИРМА**

Тошкент шаҳри

“ 3 ” *март* 2016 йил

Қатнашдилар: Бирлашма раиси -- проф. М.Р.Болтабаев

Аъзолари: доц.Б.Усманов, доц. О.Ортиқов, проф.Н.Хайдаров,
проф.Ш.Эргашхўжаева, проф.Б.Хасанов, проф.Н.Йўлдошев, проф.А.Кучаров,
проф.А.Жўраев, проф.А.Омонов, доц.Р.Холбеков, доц.Д.Саидов, доц. Б.Бобоев,
доц.М.Асқарова, доц.Н.Мажидов, доц.О.Кулжонов, доц.И.Қўзиёв, доц.Л.Зойиров,
доц.А.Аюбжонов, доц.И.Абдурахмонов, доц.М.Шоносупова, доц.Қ.Хақбердиев,
доц.И.Қўзиёв, доц.К.Шарифходжаева, доц.Б.Маматов, доц. У.Якубов, доц.Г.Мелибоева,
илмий котиб Ғ.Захидов

КУН ТАРТИБИ:

1. Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил 11 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг 2016 йил 5 февралдаги 07/1-73-сонли топшириги ижроси тўғрисида”ги 66-сон буйруғига асосан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази Тошкент молия институти ҳамда турдош олий таълим муассасалари билан биргаликда ташкил қилинган ишчи-гуруҳлар томонидан ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уларни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

ЭШНТИЛДИ:

проф.М.Р.Болтабаев – Ўқув-услугий бирлашма раиси. Ўзбекистон Республикасининг тараққиёти ва истиқболини таъминлаш мақсадида иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ва маданий соҳалардаги катта ўзгаришларни ҳисобга олиб, олий таълим тизимида ҳам улкан ислохотлар йўлга қўйилдики, бунда олий таълим йўналишлари (мутахассисликлари)нинг янгиланган Классификаторида кадрларни тайёрлаш, жаҳон тажрибалари, мамлакат ва жамият манфаатларидан келиб чиққан ҳолда, таълим йўналишлари (мутахассисликлари)ни тегишли соҳаларга мувофиқлик нуқтаи назаридан унификацияланмоқда. Шундан келиб чиқиб, Таянч олий таълим муассасаси сифатида Тошкент молия институтини ва турдош олий таълим муассасаларининг етакчи профессор-ўқитувчилари иштирокида махсус ишчи гуруҳ аъзолари томонидан таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилди. Уларга турдош олий таълим муассасаларидан, вазирлик ва идоралар кадрлар истеъмолчилари сифатида тақризлар олинди.

Сизлардан ушбу тайёрланган бакалаврият таълим йўналиши ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришларингизни сўрайман.

С Ў З Г А Ч И Қ Д И Л А Р :

1. Проф. Н.Хайдаров – Ўқув-услубий бирлашма аъзоси. Мамлакат ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этилишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат таълим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштириш ҳамда уларнинг узвийлигини таъминлашга асосий эътибор қаратилмоқда. Тошкент молия институтини ва турдош олий таълим муассасаларини профессор-ўқитувчиларини томонидан ишлаб чиқилган барча таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари меъёр талабларига жавоб беради. Ушбу малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқишда Япониянинг Кеио Университети профессори Н.Усуда, Англиянинг Бас Университети профессори Иан Кроуфорд, Лондон Ллойд синдикати профессори Ж.Гришин ва Япониянинг Васеда Университети профессори Т.Китакура ва бошқа чел эл мутахассисларининг таклифи ва ижобий хулосаси олинди.

Улар олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда иқтисодиётда олиб борилаётган ислохотлардан келиб чиқиб, олий таълим муассасарида замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўникмаларни тайёрланадиган кадрларга етказишга мўлжалланган. Шунинг учун ишлаб чиқилган барча малака талаблари ва ўқув режаларни маъқуллайман ва тасдиқлаш учун тавсия этаман.

2. проф. А.Кучаров, проф. А.Жўраев, доц.Б.Маматов, доц.Д.Саидов, доц.И.Кўзнев - Ўқув-услубий бирлашма аъзолари ҳам сўзга чиқиб, Тошкент молия институтини ва турдош олий таълим муассасаларини профессор-ўқитувчиларини томонидан ишлаб чиқилган барча таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари замонавий талаблар асосида ёзиб тайёрланган, уларда иқтисодиётнинг соҳаларидаги ислохотлар инобатга олинганлигини таъкидладилар.

Шунингдек, Тошкент молия институтини ва турдош олий таълим муассасаларини профессор-ўқитувчиларини томонидан ишлаб чиқилган барча таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

3. Доц. Б.Усманов – Ўқув-услубий бирлашма аъзоси. Тошкент молия институтини ва турдош олий таълим муассасаларини профессор-ўқитувчиларини томонидан ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари олий таълим талаблари асосида тузилган. Фан дастурлари ишлаб чиқиш жараёнида ривожланган мамлакатларнинг тажрибалари инобатга олинган. Шунинг учун муҳокамага қўйилган барча фан дастурларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этиш керак деб ҳисоблайман.

Юқоридагиларни инобатга олиб, кўйидаги олий таълим йўналишлари(мутахассисликлари)нинг янгиланган Классификаторига мос равишда таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини “Иқтисод” ўқув-услубий бирлашмасида кўриб чиқиб, тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

T/p	Йўналиш ва мутахассислик номи		Бакалаврият таълим йўналиши	Магистратура мутахассисликлари
			5-босқич	5A-босқич
1.	Таълим йўналиши:	Касб таълими (5230600 - Молия)	5111000	
2.		Касб таълими (5230700 – Банк иши)	5111000	
3.		Касб таълими (5230900 – Бухгалтерия ҳисоби ва аудит)	5111000	
4.		Касб таълими (5231200 - Сугурта иши)	5111000	
5.	Мутахассислик:	Иқтисодиёт (ижтимоий соҳа бўйича)		5A230102
6.	Таълим йўналиши:	Менежмент (хизматлар соҳаси)	5230200	
7.	Мутахассислик:	Менежмент (хизматлар соҳаси)		5A230201
8.	Таълим йўналиши:	Молия	5230600	
9.	Мутахассислик:	Давлат молиясини бошқариш		5A230601
10.		Корпоратив молия ва қимматли қозғалар бозори (соҳалар бўйича)		5A230602
11.		Инвестицияларни бошқариш (тармоқ ва соҳалар бўйича)		5A230603
12.		Халқаро молия		5A230604
13.	Таълим йўналиши:	Банк иши	5230700	
14.	Мутахассислик:	Банк иши (фаолият турлари бўйича)		5A230701
15.	Мутахассислик:	Банк ҳисоби ва аудит		5A230702
16.	Таълим йўналиши:	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (тармоқлар бўйича)	5230900	
17.	Таълим йўналиши:	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (темир йўл транспорти)	5230900	
18.	Мутахассислик:	Бухгалтерия ҳисоби (тармоқлар ва соҳалар бўйича)		5A230901
19.		Бухгалтерия ҳисоби (темир йўл транспорти)		5A230901
20.		Аудит (тармоқлар ва соҳалар бўйича)		5A230902
21.		Бюджет ҳисоби ва назорати		5A230903
22.	Таълим йўналиши:	Сугурта иши	5231200	
23.	Мутахассислик:	Сугурта иши		5A231201
24.	Таълим йўналиши:	Пенсия иши	5231300	
25.	Мутахассислик:	Пенсия иши		5A231301
26.	Таълим йўналиши:	Баҳолаш иши	5231500	
27.	Мутахассислик:	Баҳолаш иши ва риэлторлик (объектлар бўйича)		5A231501
28.	Таълим йўналиши:	Давлат бюджетининг газна ижроси	5232000	
<i>Жами: 28 та (Бак.: 13 та, Маг.: 14 та)</i>				

ЙИҒИЛИШ ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Турдош олий таълим муассасалари вакиллари хамда кадрлар истеъмолчиларини жалб этган ҳолда Тошкент молия институти профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сонли қарори меъёрлари ва Вазирлик томонидан тасдиқланган тамойиллар асосида ишлаб чиқилганлиги инобатга олинсин.

2. Ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини лойиҳаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлаш учун манфаатдор вазирликлар (идоралар) хамда асосий иш берувчи субъектлар ва илмий тадқиқот институтларида экспертизадан ўтказилгани эътироф этилсин.

3. Ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг ўқув режаларида кўрсатилган фанларнинг услубий таъминоти ўрганилиб чиқилсин.

4. Малака талаблари ва ўқув режалари охириги лойиҳаларини ишлаб чиқишда шунингдек фанларнинг услубий таъминотини яратишда экспертиза натижасида мутахассислар томонидан аниқланган камчилик ва тақлифлар инобатга олинсин.

5. Ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлатишга тавсия этилиши учун Вазирлик ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашиига тақдим этилсин.

Ўқув-услубий бирлашма раиси

проф. М.Р.Болтабаев

Бирлашма котиби

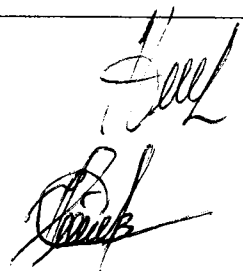
Ғ.Э.Захидов

5111000-Касб таълими (5231200-Сугурта иши) йўналиши бўйича малака талабларининг халқаро миқёсидаги бошқа таълим стандартлари билан қиёсий таққослаш

Бакалаврият таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёни	Англия MIF (Master in Accounting and auditing) дастури London Business School	Австрия (The Master Program in Accounting, Auditing and Taxation) дастури University of Innsbruck School of Management	Швейцария (The Master Program in Accounting and Auditing) дастури Management university of Bern
1.	Бошланиши	4 йил бакалавриятдан сўнг	4 йил бакалавриятдан сўнг	Бакалавр дипломига эга бўлган молиявий бошқарув соҳасида фаолият кўрсатиб келаётган мутахассислар
2.	Давомийлиги	Full-time program - 9 ой. Part-time program – 21 ой. Ҳар ҳафтада икки марта (душанба ва пайшанба) 30 ҳафта мобайнида кечки вақтда машгулот ўтказилади .	2 йил	14 ой
3.	Таълим оловчилар сони	Full-time program - 136 талаба. Part-time program– 60 дан ортиқ талаба.	30-40 та	25
4.	Ўтиш жойлари	London Business School тасарруфидаги «Молия ва ҳисобот» факультетида (хоҳишга кўра халқаро гуруҳларда)	University of Innsbruck School of Management	ОТМда ва алоҳида лойиҳа бўйича корпорацияларда
5.	Таълим берувчилар	Мос мутахассислик бўйича илмий даражага ва магистр даражасига эга бўлган етакчи мутахассислар	Мос мутахассислик бўйича илмий даражага ва магистр даражасига эга бўлган етакчи мутахассислар	Молия бўйича PhD даражасини олганлар, академик ва профессорлар
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат қилиш	«Молия ва ҳисобот» факультети	Curriculum Committee of the University of Innsbruck School of Management	Швейцария конференция кантонал таълим вазирлиги (Swiss Conference of Cantonal Ministers of Education), 26 кантонал таълим вазирликларидан ташкил топган департамент ассамблеяси, Лихтенштейн киролиги доимий кузатувчилик қилади

“Касбий таълим” кафедраси
муdiri
“Касбий таълим” кафедраси
ўқитувчиси

А.А.Омонов

З.А.Нуриддинов

Тошкент молия институти томонидан ишлаб чиқилган 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларига

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

1. Мазкур 5111000 – Касб таълими (5231200-Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаби “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади, вазифалари ва қоидаларидан келиб чиққан ҳолда тайёрланган. Малака талаби таълим соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, ривожланган демократик давлатлар даражасида, юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали кадрлар тайёрлаш миллий тизимини яратишга, “Таълим тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ кадрлар тайёрлаш соҳасида рақобат муҳитини шакллантириш негизида таълим тизимини ягона ўқув-илмий-ишлаб чиқариш мажмуи сифатида изчил ривожлантиришни таъминлашга, шунингдек, таълим-тарбияга йўналтирилган Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорларини мукамал амалга оширилишига қаратилди.

2. Малака талаби дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний қадриятлар тамойиллари, шу жумладан: таълимнинг устуворлиги унинг ривожланишининг биринчи даражали аҳамиятга эга эканлиги, билим, таълим ва юксак интеллектнинг нуфузи; таълимнинг инсонпарварлашуви, инсон қобилиятларининг очилиши ва унинг таълимга нисбатан бўлган турли-туман эҳтиёжларининг қондирилиши, миллий ва умумбашарий қадриятлар устуворлигининг таъминланиши, инсон, жамият ва атроф-муҳит ўзаро муносабатларининг уйғунлашуви; таълим олувчиларда эстетик бой дунёқарашни ҳосил қилиш, уларда юксак маънавият, маданият ва ижодий фикрлашни шакллантириш; таълимнинг миллий йўналтирилганлиги, таълимнинг миллий тарих, халқ анъаналари ва урф-одатлари билан узвий уйғунлиги, Ўзбекистон халқларининг маданиятини сақлаб қолиш ва бойитиш, таълим ва тарбиянинг узвий боғлиқлиги, бу жараённинг ҳар томонлама камол топган инсонни шакллантиришга йўналтирилганлиги; иқтидорли ёшларни аниқлаш, уларга таълимнинг энг юқори даражасида, изчил равишда фундаментал ва махсус билим олишлари учун шарт-шароитлар яратиш ҳисобга олинди.

3. Малака талаби асосида таълим олувчиларда бухгалтерия ҳисоби ва аудит соҳасида чуқур билим, ижодий қобилиятни намоён этиш, мустақил фикрлаш, интеллектуал жиҳатдан ривожланиш, илгор технология соҳасида педагог кадрларнинг малакаси бевосита ишлаб чиқаришда мунтазам равишда ошириб бориш ҳамда юксак касбий малакавий кўникма шаклланиши таъминланади.

4. Ушбу 5111000 – *Касб таълими (5231200-Суғурта иши)* бакалаврият таълим йўналишининг малака талаби халқаро тажриба, кадрлар тайёрлаш соҳасида ўзаро манфаатли халқаро ҳамкорликни ривожлантириш, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлашни рағбатлантириш, кадрлар тайёрлаш ва биргаликдаги илмий ишланмаларни яратишда корхоналарнинг ишлаб чиқариш салоҳиятидан унумли фойдаланиш, ишлаб чиқаришда кадрлар тайёрлашни кўллаб-қувваш, фаннинг ривожланиш даражаси ва илгор ютуқлари, иқтисодийтн модернизациялаш шароитида кадрларга нисбатан амалиётда кўйиладиган талаблар, олий таълимни ривожлантиришнинг жаҳон тенденцияси.

Таълим турлари ва босқичлари бўйича мутахассислик малака талабининг келишилганлиги ва изчиллиги, таълим ва тарбиянинг инсонпарвар, демократик характерда эканлиги, таълимнинг узлуксизлиги ва изчиллиги, таълим тизимининг дунёвий характерда эканлиги, давлат таълим стандартлари доирасида таълим олишнинг ҳамма учун очиклиги, таълим ва тарбия жараёнининг мустақил фикрлайдиган, қарорлар қабул қилишга қодир, ҳар томонлама ривожланган, баркамол шахсни шакллантиришга йўналтирилганлигини ҳисобга олган ҳолда уларнинг мужассамлигини таъминлашга қаратилди.

5. Ўқув юкламаси оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига боғлиқ равишда таълимнинг табақалаштириш имкониятлари, ўқувчиларнинг қобилиятлари ва имкониятларига мувофиқ равишда таълимга табақалаштирилган ёндашувини жорий этиш; таълим беришнинг илгор педагогик технологияларини, замонавий ўқув-услугий мажмуаларни яратиш ва ўқув-тарбия жараёнини дидактик жиҳатдан таъминлаш ҳисобга олинди.

6. Таълим олувчиларни тайёрлашда янги ижтимоий-иқтисодий шароитларда таълимнинг талаб қилинадиган даражаси ва сифатини, кадрлар тайёрлаш тизимининг амалда фаолият кўрсатиши ва барқарор ривожланишининг кафолатларини, устуворлигини таъминловчи ҳуқуқий, моддий-техника ва ахборот базасини яратиш, таълим фаолиятининг сифатини баҳолаш мезонлари ва тартиботи белгиланган меъёр-қоидаларга мослигига эришилди.

7. Малака талабининг технологиклиги – унинг бажарилишини назорат қилиш ва унинг меъёрлари ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инobatга олинган бўлиб, Мазкур 5111000 – *Касб таълими (5231200-Суғурта иши)* бакалаврият таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этди.

8. Мазкур 5111000 – *Касб таълими (5231200-Суғурта иши)* бакалаврият таълим йўналишининг малака талабига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалиёти (фан ва ишлаб чиқариш ўртасида пухта ўзаро ҳамкорлик ва ўзаро фойдали интеграцияни таъминлаш, таълим тизимини ягона ўқув-илмий-ишлаб чиқариш мажмуи сифатида изчил ривожлантириш) фаолиятларининг илгор меъёрлари киритилди.

9. 5111000 – *Касб таълими (5231200-Сугурта иши)* бакалаврияттаълим йўналишининг малака талаби Ўзбекистон Республикаси давлат стандартлаш тизими қоидалари талабларига, шу жумладан, стандартлаштиришнинг асосий мақсадларига, республикада стандартлашга доир ишларни мақбул даражада ташкил этиш, мувофиқлаштириш ва таъминлаш функциясига, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари таълим дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар ҳамда битирувчиларнинг тайёргарлигига нисбатан қўйиладиган умумий малака талабларига тўлиқ мос келади.

Тошкент молия институти ректори

“Касбий таълим” кафедраси мудири

Б.А.Бегалов

А.А.Омонов